

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Pulkrábka, Ph.D., a soudců JUDr. Viktora Vaške a Mgr. Jany Boškové ve věci

umístěné:

[redacted], narozená dne [redacted]
nyní v [redacted]
[redacted]
zastoupená advokátem [redacted] opatrovníkem
sídlem [redacted]

za účasti

zdravotního ústavu: **PRIVAMED a.s.**, IČO 46885251
sídlem Kotíkovská 927/19, 323 00 Plzeň

o vyslovení souhlasu s převzetím do zdravotního ústavu

na základě odvolání opatrovníka proti usnesení Okresního soudu Plzeň-město ze dne 3. 7. 2025, č. j. 17 L 29/2025-11,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že opatrovníku se za zastupování umístěné přiznává odměna, paušální náhrada hotových výdajů a náhrada za daň z přidané hodnoty v celkové výši 2 359,50 Kč.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně v pravomocně skončeném řízení o vyslovení souhlasu s převzetím umístěné do zdravotního ústavu přiznal opatrovníku za zastupování umístěné odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty (dále jen „daň“) za jeden úkon právní služby podle § 7 bodu 3, § 9 odst. 7 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) (dále jen „vyhláška“), ve výši $(1\,000\text{ Kč} + 450\text{ Kč}) \times 1,21 = 1\,754,50\text{ Kč}$.
2. Opatrovník se odvolal s tím, že odměna mu měla být přiznána z tarifní hodnoty 10 000 Kč podle § 7 bodu 4 a § 9 odst. 2 vyhlášky; přiznal-li mu ji soud prvního stupně nižší, učinil tak v rozporu s usnesením odvolacího soudu ze dne 15. 5. 2025, sp. zn. 14 Co 128/2025, a tudíž v rozporu s ustanovením § 13 o. z.
3. Odvolání je důvodné.
4. Z obsahu spisu vyplývá, že zdravotní ústav dne [redacted] podle § 105 odst. 2 o. z. oznámil soudu prvního stupně, že umístěná byla do něj téhož dne ve [redacted] hod. převzata bez svého souhlasu. Na základě tohoto oznámení soud prvního stupně usnesením ze dne 16. 6. 2025, č. j. 17 L 29/2025-2, podle § 76 odst. 1 z. ř. s. zahájil řízení o vyslovení souhlasu s převzetím umístěné do zdravotního ústavu, podle § 83 odst. 2 z. ř. s. jmenoval umístěné opatrovníka pro toto řízení, podle § 83 odst. 1 z. ř. s. vyslovil s převzetím souhlas a rozhodl též o nákladech řízení. Ve výrocích o zahájení řízení a o vyslovení souhlasu a v nákladových výrocích nabylo usnesení právní moci dne 18. 6. 2025.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Lamková.

Téhož dne byla umístěná převezena do [REDAKCE]. Dne 23. 6. 2025 opatrovník nahlížel do soudního spisu a dne 3. 7. 2025 soud prvního stupně vydal napadené usnesení.

5. Z ustanovení § 140 odst. 2 o. s. ř. vyplývá, že advokát ustanovený účastníku opatrovníkem má vůči státu právo na odměnu za zastupování, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň; při určení náhrady hotových výdajů a odměny za zastupování se postupuje podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně. Tímto předpisem je vyhláška, která od 1. 1. 2025 upravuje tarifní hodnotu pro výpočet mimosmluvní odměny advokáta v řízení o přípustnosti převzetí a dalšího držení ve zdravotním ústavu jednak v ustanovení § 9 odst. 2, majícím obecný charakter a stanovícím ji na 10 000 Kč, jednak v ustanovení § 9 odst. 7, týkajícím se ustanoveného opatrovníka a stanovícím ji na 5 000 Kč. Posléze uvedené ustanovení je vůči ustanovení prve uvedenému ustanovením zvláštním a při určení odměny opatrovníka podle něj postupoval i soud prvního stupně.
6. Odvolací soud v senátu 14 Co, při plném respektu k rozhodování jiných jeho senátů i jiných odvolacích soudů, je přesvědčen, že ustanovení § 9 odst. 7 vyhlášky je v rozporu s ústavním pořádkem a nelze je použít, což vyslovil již v usnesení ze dne 15. 5. 2025, sp. zn. 14 Co 128/2025. Zvláštní úpravu tarifních hodnot pro výpočet odměny ustanoveného opatrovníka vyhláška v minulosti již obsahovala, a to v ustanovení § 9 odst. 5, tato úprava však z ústavněprávního hlediska neobstála. V nálezu ze dne 24. 9. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 4/19, řešícím tarifní hodnotu pro výpočet odměny opatrovníka ustanoveného účastníku neznámého pobytu, Ústavní soud shledal, že stanovení nižší odměny advokáta jakožto opatrovníka vychází z ničím nepodloženého předpokladu jednoduchosti a menší finanční náročnosti takového zastupování, což ohrožuje kvalitu poskytované právní pomoci; jedná se o neakceptovatelný zásah do práva na právní pomoc, kterým je ohrožena nezávislost a nestrannost výkonu právní pomoci opatrovníkem. Výkon opatrovnícké funkce nemusí být vždy složitý, nelze ho však bez dalšího srovnávat s činností podobnou kupříkladu automatizované administraci pohledávek. Odlišným zacházením je navíc porušován princip rovnosti osob nacházejících se ve srovnatelném postavení a k diskriminaci opatrovníků vůči zástupcům ustanoveným podle § 30 o. s. ř., ačkoli jejich činnost se od činnosti ustanovených zástupců prakticky neliší a může být i podstatně náročnější, neboť při zastupování účastníka neznámého pobytu musí opatrovník vynaložit na zjišťování okolností případu mnohem větší úsilí a spolehnout se jen sám na sebe.
7. Stejnými úvahami byl Ústavní soud veden i v dalších nálezech k uvedenému ustanovení. V nálezu ze dne 14. 1. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 22/19, týkajícím se opatrovníka ustanoveného účastníku, který se z jiných zdravotních důvodů nemůže účastnit řízení, a v nálezu ze dne 28. 1. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 23/19, týkajícím se opatrovníka ustanoveného podle zákona upravujícího trestní odpovědnost právnických osob, shledal, že neexistuje rozumný důvod, aby těmto opatrovníkům byla poskytována násobně nižší odměna než ustanoveným zástupcům, a že stanovením nižší odměny dochází k degradaci práce advokátů ustanovených v těchto případech oproti advokátům zastupujícím v případech jiných. Není podstatné, že právní pomoc není poskytována na základě smlouvy, nýbrž na základě rozhodnutí soudu, neboť ustanovením opatrovníka stát plní svoji povinnost chránit v soudních řízeních práva těch, jež nemohou svá práva dostatečně hájit sami; plnění této povinnosti je obsahově ekvivalentní poskytnutí právní pomoci na základě smlouvy a mělo by být ekvivalentní i co do poskytnutí odměny. Se stejnou argumentací Ústavní soud nakonec nálezem ze dne 19. 10. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 17/20, ustanovení § 9 odst. 5 vyhlášky i ve zbývajícím rozsahu zrušil.
8. Nelze než konstatovat, že ustanovením § 9 odst. 7 vyhlášky, účinným od 1. 1. 2025, se normotvůrce těmto nálezům zpronevěřil a diskriminaci opatrovníků oproti ustanoveným zástupcům do právního řádu vrátil. Tarifní hodnota pro výpočet odměny opatrovníka ve věcech podpůrných opatření, svéprávnosti, nezvěstnosti a smrti, přivolení k zásahu do integrity a přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu je bez relevantního důvodu (jímž nemůže být pouze snaha o zlepšení stavu veřejných financí) oproti tarifní hodnotě ustanoveného zástupce poloviční; ve

věcech zrušení a likvidace právnických osob převyšuje tarifní hodnota ustanoveného zástupce, činící 113 000 Kč [§ 9 odst. 4 písm. b) vyhlášky], tarifní hodnotu opatrovníka, činící 5 000 Kč, dokonce více než dvaadvacetkrát. Výše uvedené nálezy tedy plně dopadají i na ustanovení § 9 odst. 7 vyhlášky, jež proto podle čl. 95 odst. 1 Ústavy nelze aplikovat. Názor, že opatrovník jmenovaný umístěnému podle § 83 odst. 2 z. ř. s. není jeho zástupcem, je mylný, o zastoupení se jedná stejně jako u jiných procesních opatrovníků ustanovených či jmenovaných žijícím účastníkům (viz *Lavický, P. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Řízení nesporné. Praktický komentář.* Wolters Kluwer Praha 2015, str. 225-226).

9. Vzhledem k těmto skutečnostem odvolací soud změnil napadené usnesení tak, že opatrovníku podle § 140 odst. 2 o. s. ř. a § 74 z. ř. s. přiznal odměnu za zastoupení umístěné při jednom úkonu právní služby (převzetí a příprava zastoupení včetně nahlédnutí do spisu) podle § 7 bodu 4 a § 9 odst. 2 vyhlášky ve výši 1 500 Kč, paušální náhradu hotových výdajů advokáta za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 vyhlášky ve výši 450 Kč a náhradu za daň, kterou je opatrovník povinen z odměny a náhrady odvést, ve výši 409,50 Kč, celkem tedy částku 2 359,50 Kč.
10. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud nerozhodoval a opatrovníku ji nepřiznal, neboť zde není druhá strana, jíž by zaplacení náhrady mohlo být uloženo. Situace, kdy nejsou satureovány úplně všechny myslitelné nároky subjektů práva, přitom není v právním řádu výjimečná – např. věřitelé úspěšně uplatňující své nároky v insolvenčním řízení nemají v tomto řízení právo na náhradu nákladů spojených s účastí v tomto řízení, stěžovatelé zpravidla nemají právo na náhradu nákladů řízení o úspěšné ústavní stížnosti apod.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání.

Plzeň 22. července 2025

JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D., v. r.
předseda senátu